

Vi er i gang med den viktigste valgkampen i SVs historie

Taler
Audun Lysbakken

Dato
15 mars 2013

Sted
Lillestrøm

Omstendigheter
SVs landsmøte

1 Kjære landsmøte

I Flakstad kommune i Lofoten ligger et lite fiskevær som heter Napp. Et vakrere navn kan ikke et fiskevær ha, og denne vinteren har navnet ligget over kysten som et trylleord. Nå pågår tidenes beste skreifiske.

Det er som om Neptun selv, eller vår egen Njord, sier fra til oss: Se hva havet gir til dere.

10 En som sa i fra til meg, var fiskeren Jack Alan Arntsen. Jeg møtte ham på kaien i Napp en onsdagskveld for et par uker siden, da kom han inn med 11 000 kilo skrei. Han hadde jobbet fra fem om morgenen til utpå kvelden, og han skulle ut igjen klokken tre om natten.

15 - Dette handler om framtiden til yrket vårt, sa Jack Alan til meg. Lørdagen før hadde han vært med på vardebrenning mot oljeboring. Han var opprørt over de som ville ta sjanser med grunnlaget for at det som i framtiden skal gi bosetting i Napp og på andre småplasser i nord - fisken, den aller mest verdifulle skatten i havet, den som går i arv fra generasjon til generasjon.

20 Samme kveld deltok jeg på et folkemøte mot oljeboring på Ballstad ungdomshus. Det var det stuvende fullt, folk stod langs veggene og det kokte i engasjement.

25 Oljetilhengerne prøver med jevne mellomrom å framstille motstanderne som kaffe latte-drikkende søringer som vil stå i veien for utvikling og arbeid i nord.

Det gjør meg forbannet. Ikke fordi jeg blir framstilt som en kaffe latte-drikkende søring. Det er jeg jo.

- 30 Men fordi de fremstiller Nord-Norge som et slags u-land uten ideer, som må reddes av oljeindustrien.

Nord-Norge trenger ingen almisser. Nord-Norge er den kanskje mest vellykkede utkanten i Europa i dag. I Nordland vokser nå folketallet for fjerde året på rad.

35

Oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja vil i beste fall gi en femtedel av de arbeidsplassene som fiskeri og reiseliv skaper i dag.

Med andre ord er nordlys en viktigere naturressurs enn olje.

40

Nord-Norge er Norge satt på spissen: De store veivalgene og verdivalgene vi står overfor i norsk politikk, vil vise seg ekstra tydelig i nord.

45

Våre førstekandidater i nord, Torgeir Knag Fylkesnes i Troms, Marius Jøsevoll i Nordland og Kirsti Bergstø i Finnmark sier det på denne måten: Hvorfor skal vi i nord ta 100 prosent av risikoen, for 3 prosent av arbeidsplassene? Det er en dårlig deal.

50

SV sier nei til oljeboring fordi vi sier JA til Nord-Norge. Fordi oljeboring utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er ikke redningen for et Nord-Norge «i krise», men en trussel mot et Nord-Norge fullt av muligheter!

55

Jeg dro rett fra Ungdomshuset på Ballstad til Oslo Plaza. Der var det årskonferanse i Norsk Olje og Gass. Jeg brukte mine ti minutter der til å snakke om klimaendringene.

60

Klimaendringene er her nå. Temperaturen i havoverflaten øker, havnivået vil stige og været vil bli villere og våtere. Spørsmålet er ikke om klimaendringene vil påvirke mennesker og miljø, men om vi kan hindre de mest alvorlige konsekvensene.

Heldigvis er klimaendringene menneskeskapte.

Hvis vi vil, kan vi mennesker igjen redusere utslippene av farlige klimagasser og

hindre uopprettelige skader på kloden vår. Men vi har dårlig tid. Det haster!

70 Vi må gjennomføre store endringer de neste årene, det vil påvirke alle deler av samfunnet vårt. Det er derfor Bård Vegar og SV gikk i spissen for et klimaforlik og en klimamelding som stiller tøffe krav om utslippskutt i Norge. I klimadebatten finnes det ingen plan B, rett og slett fordi vi ikke har noen planet B.

75 Det er denne planeten vi lever på som våre barnebarn skal leve på.

Noe slikt sa jeg til årskonferansen til Norsk Olje og Gass, før jeg oppsummerte det jeg mener er de fire hovedargumentene mot oljeboring utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja:

80 For det første: Vårt ansvar for å ta vare på sårbar natur

Dette er fødestuen til den siste store torskebestanden i verden. Å slippe til oljenæringen betyr å utsette disse fantastiske verdiene for en uakseptabel risiko.

85 For det andre: Å sikre næringsgrunnlaget i nord

Det er mye viktigere å trygge og videreutvikle arbeidsplasser innenfor fiskeri og reiseliv gjennom varig bruk av naturen, enn å satse på noen få tidsavgrensede arbeidsplasser innen oljeboring.

90 For det tredje: Å redusere den usunne avhengigheten av olje i norsk økonomi

95 Oljeindustrien binder opp kompetanse, arbeidskraft, forskning og investeringer som heller bør brukes på framtidsrettet næringsutvikling, slik som ny og grønn industri. En for sterk satsing på oljeindustrien i dag kan føre til at vi ikke klarer å sette av hodene, hendene og pengene som skal til for å utvikle morgendagens arbeidsplasser.

100 Og for det fjerde: Å bekjempe klimaproblemene, for våre barn og barnebarns skyld.

Det er allerede oppdaget langt mer kull, olje og gass enn det som kan brennes hvis vi skal unngå katastrofal global oppvarming. To tredjedeler av all fossil

105 energi vi vet om i verden må forbli under havet eller bakken hvis vi skal ha noen som helst slags mulighet til å nå togradersmålet. Da må vi begynne med å la oljen ligge i de aller mest sårbare områdene.

Vi må være føre var, var mitt budskap til Norsk Olje og Gass. Og det er mitt
110 budskap i dag.

Når Norsk Olje og Gass og direktør Gro Brækken får beskrive forholdet mellom fiske og oljeboring, høres det så enkelt ut. På egne nettsider skriver de:

115 "Norsk oljevirkosomhet har levd side om side med fiskerinæringen i over 40 år. Konflikter har blitt løst etter hvert. Eventuelle utfordringer på havet i Lofoten og Vesterålen kan også løses gjennom dialog og klare kjøreregler."

Kjære Gro Brækken: Det er mange ting som kan løses med dialog. Et oljeutslipp
120 sårbare havområder er ikke en av dem. Premisset som ligger under tilhengernes ønske om oljeboring i Lofoten, er til syvende og sist følgende: Det går sannsynligvis bra.

Men tenk om det skulle være prinsippet for avgjørende veivalg i norsk politikk?
125 I forsvarspolitikken, helsepolitikken, justispolitikken eller i spørsmål om nasjonal beredskap. Det går sannsynligvis bra.

Det går sannsynligvis bra å kjøre uten sikkerhetsbelte, men vil du virkelig det
130 med barna og barnebarna dine i baksetet? Tar du den risikoen?

Det hele minner meg om sjefen i British Petroleum, Tony Hayward, da han skulle forklare hvordan oljekatastrofen i Mexicogolfen for snart tre år siden kunne skje. «Det var en sviktsikker mekanisme som sviktet».

135 Alle tunge fagmiljøer støtter oss, både de som jobber med fiskeri og de som er opptatt av miljø. Og det er derfor vi skal vinne kampen mot oljeboring utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja igjen. Fordi, som Jens så godt sa det i sin nyttårstale: Kunnskap trumfer alt. Vi har kunnskapen og argumentene på vår
140 side, i tillegg til noen alvorlig kampklare fiskere.

Spørsmålet om ja eller nei til oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Senja er et

145 nasjonalt veivalg og verdivalg. Det er prøven på om vi er et land hvor oljen går
foran alle andre hensyn, eller om vi er et folk som kjenner verdien av mer enn
penger.

150 Min hilsen til alle som støtter oss, på Ballstad og Napp, i Nord-Norge for øvrig
og i hele landet, fra hele SVs landsmøte, er: SV vil aldri svikte kampen for et
oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

SV er partiet for miljø og rettferdighet, i Norge og i verden. Det er vår plass i
norsk politikk.

155 I hele vår historie har SV vist solidaritet med de undertrykte og de fattige. Hvem
er de i Norge i dag, de som ser seg undertrykt av samfunnet, fratatt sine
muligheter og sitt framtidshåp? En av dem sa dette om situasjonen i Norge i
dag, til TV2 i oktober i fjor. - Verre kan det ikke bli. Det som kan være vårt
eneste håp om å få forandret på de tilstander som er klare for bedring, det må
160 komme fra høyre - og kanskje fra ytterste høyre.

En annen sa det på denne måten:

165 - Tenk deg et land hvor du går ut etter en gruppe mennesker, som da skal legges
for hat og skal tas. Hva galt har man gjort?

Spurte Stein Erik Hagen, og låt som et ekko av Olav Thon: Verre kan det ikke
bli. I verdens rikeste land. I 2013.

170 Stein Erik Hagen advarte allerede i 2007 om at Norge under de rødgrønne var i
ferd med å utvikle seg i retning av det gamle Øst-Europa. Olav Thon kalte
Norge for en sovjetstat.

175 Og det er jo ingen tvil, seks år senere, om at Hagen og Thon fikk rett.

Det slo meg her en dag, da jeg stod i brødkøen i den tomme butikken og så en
militærparade marsjere forbi.

180 Det er dessverre ikke alltid slik at de som har det best, klager minst, mens de som
har grunn til å si fra reiser stemmen.

Noen klager kanskje for lite. Det er mulig damene som bærer velferdsstaten
oppe burde klage litt mer over for dårlig grunnbemanning i eldreomsorgen eller
185 i barnehagen. Men når jeg kommer med ungene mine i barnehagen om
morgenen møter jeg bare smil.

I høst var det noen som sa ifra. Hjelpepleiere og helsefagarbeidere på
kommersielle sykehjem streiket for retten til like god pensjon som sine kolleger i
190 offentlig og ideelle sykehjem.

Jeg dro for å møte noen av streikevaktene. De forklarte meg hvorfor de så seg
nødt til å streike, selv om de var glade i jobben sin. De streikende fortalte om
ansatte som måtte løpe fortore for dårligere betingelser. Og om frykten for å
195 ikke kunne gi de eldre god nok pleie.

Heltene i velferdsstaten, satt ut på anbud av Høyre, arbeider hardt og klager lite.
Men fra noen av de aller rikeste blir det bare mer og mer klaging. Overklassen er
den nye sutreklassen.

200

Jeg googlet «sutring» for å se hva som dukket opp, og på topp tronet en artikkel
kalt «fem grep som får slutt på sutringen». Blant rådene var å ignorere sutring
så langt du klarer, og å gi, i dette tilfellet, barnet, positiv oppmerksomhet så
snart sutringen stanser.

205

Når det gjelder denne gjengen er jeg redd det koster mer enn positiv
oppmerksomhet å få slutt på klagingen. Denne sutringen har en prislapp, på
ganske nøyaktig 15,5 milliarder kroner.

210 Å fjerne formuesskatten er blant Høyres dyreste valgløfter. Totalt har de lovet
25 milliarder i skatteutt. Hvis det gjennomføres representerer det i
virkeligheten 25 milliarder misbrukte sjanser til å bruke de store pengene på de
store oppgavene: På lærere, barnehager, forskning, jernbane, nye boliger og
kampen mot fattigdom.

215

Vår klare melding for de neste fire årene er: Ikke et skatteutt til den styrtrike
sutreklassen!

220 Norge har i dag den jevneste inntektsfordelingen i Europa. Det er en viktig
grunn til at Norge er et av verdens beste land å bo i.

Små forskjeller er bra for hele samfunnet. Små forskjeller skaper økt tillit mellom folk, og sterkere fellesskap.

225

Store forskjeller, derimot, er gift for et samfunn. Økende forskjeller skaper mistillit og utrygghet og får de sosiale nettverkene til å rakne.

Små forskjeller i makt og levekår har vært sosialismens kanskje viktigste visjon.

230 Det er en vakker idé, verdt å kjempe for. Og den gjennomsyrrer det programmet som Inga Marte skal legge frem i morgen.

For hvordan skal vi utjevne forskjeller og skape økt likhet i muligheter, makt og ressurser i Norge i framtiden?

235

Ved å skape en skole for alle: Vårt slagord er kunnskap gjennom fellesskolen, fordi fellesskolen er det beste utgangspunktet for å sikre læring og mestring for alle elever. I neste periode prioriterer vi en bedre skoledag i grunnskolen med fysisk aktivitet, skolemat og leksehjelp hver dag, og vi prioriterer flere lærere, med tid til å se hver enkelt elev.

240

Ved å aldri akseptere fattigdom: I regjering så har vi blant annet økt minstepensjonen, bostøtten, og støtten til unge uføre, etablert Jobbsjansen som bidrar til å få innvandrerkvinner i jobb, gjennomført tidenes barnevernsløft og sikret gratis halvdagsplass i barnehagen til unger i bydeler med mange fattige familier. Vi har bidratt til å løfte mange ut av fattigdom, og til at mange av dagens fattige barn ikke skal bli morgendagens fattige voksne, men vi har fortsatt en lang vei å gå. Et samfunn uten fattigdom er det eneste anstendige målet vi kan ha. Skal vi nå det målet må vi gjøre mer for å sikre at flere kan komme i arbeid, som den nye ungdomsgarantien SV foreslår. Men også være villig til å sikre de fattige mer å leve av her og nå, for eksempel ved å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp.

245

250

Ved å sikre at helse- og omsorg er en oppgave for fellesskapet: Lommeboken skal ikke avgjøre hva slags helse du har. Også helsen vår følger klasseskillene, og det er en ulikhet vi vil bekjempe. For sånn kan vi bidra til at flere mennesker lever friskere og lengre liv.

255

Vi skal satse på de ansatte i helsevesenet, fordi det er å stole på de ansattes faglige

265 vurderinger som er nøkkelen til bedre helsetjenester. Leger og sykepleiere må få bruke mer tid på pasientene, og mindre på papirer. Markedsmekanismer som gjør enkelte sykdommer spesielt lønnsomme å behandle, må vike for rettferdighetsprinsippet: De pasientene som har størst behov for hjelp, skal få hjelp først!

Derfor sier SV ja til offentlig og ideell helse og omsorg som setter pasientene i sentrum, og nei til stykkpris og privatisering som setter pengene i sentrum.

270 Ved å satse på forebygging og folkehelse: Vi må ha en folkehelsepolitikk for hele befolkningen som gjør det lett å spise sunt og bevege seg. Det er særlig viktig å satse på barn. I vår plan for sunnhet og folkehelse inngår blant annet 1500 nye stillinger på helsestasjoner og i skolehelsetjenesten, en sunnere skoledag med skolemat og fysisk aktivitet, satsing på lavterskelidrett og friluftsliv, og økt
275 innsats mot mobbing og sosial isolasjon - fordi psykisk folkehelse er like viktig som den fysiske. Det, kjære landsmøte, vil være tidenes sunneste reform!

Ved å sikre et trygt og inkluderende arbeidsliv: Arbeidsliv er en av våre hovedsaker i arbeidsprogrammet i år. Rett og slett fordi arbeid til alle, hele, faste
280 stillinger og skikkelige lønns- og pensjonsvilkår er nøkkelen til trygge og gode liv. Derfor går vi til kamp for faste ansettelses, retten til heltid og et sterkt forsvarsverk mot sosial dumping. Jeg kan fortelle landsmøtet at regjeringen i dag nok en gang har lagt fram tiltak som vil styrke arbeidstakerne og de tillitsvalgte sine rettigheter. Kollektiv søksmålsrett, og nye rettigheter for de som vil ut av
285 ufrivillig deltid. Det skal være norsk lønn for alt arbeid i Norge, og arbeidende mennesker skal ha makt over egen arbeidsplass og egen hverdag!

Ved å gjøre egen bolig til en mulighet for alle: I 2029 vil det bo 6 millioner mennesker i Norge, og alle skal ha et godt sted å bo. Et slikt kjempeløft kan ikke
290 overlates til markedet. Da blir resultatet kortsiktig og tilfeldig, og folk med dårlig råd stenges ute. Vi trenger det motsatte.

Derfor går SV til valg på en fornyet og forsterket boligpolitikk, styrt etter en langsiktig og helhetlig Nasjonal boligplan, der målet er 40.000 nye boliger i året, slik at vi sikrer alle mennesker i landet et godt sted å bo til en overkommelig pris!
295

Dette vil vi ha folk i Norge med på. Vi setter det viktigste først.

Tenk så mye kunnskap og omsorg vi kan få for 25 milliarder!

I 2005 gikk SV for første gang til valg med reell mulighet for regjeringsmakt.

305 På landsmøtet det året satte Kristin et mål for SV i regjering: La oss bruke de store pengene på de små menneskene.

I år er det ti år siden Øystein Djupedal på en reise til Strasbourg begynte å leke med en dristig tanke. Han ble barnehageforlikets far, og SV tok initiativ til det
310 som har blitt en av de store velferdsreformene i norsk historie.

Men det var jo ikke slik at kampen om barnehagepolitikken forsvant med barnehageforliket.

315 Allerede i 2005 sa Jan Tore Sanner at Høyre ville ut av barnehageforliket. «Maksprisen er blitt en tvangstrøye som fører til at det ikke blir bygd nok barnehageplasser», sa han.

Vel, det var FØR SV fikk makten. Nesten 60.000 flere barn går i barnehagen i
320 dag enn i 2005, samtidig som prisen er redusert med om lag 30 prosent!

For øvrig er jo det å kalle maksprisen en tvangstrøye en veldig borgerlig ting å si. Maksprisen føles jo ikke akkurat som en tvangstrøye for småbarnsforeldre flest. Gjennomsnittsfamilien sparer rundt 25.000 barnehagekroner i året,
325 sammenlignet med 2002.

Maksprisen er selvsagt ingen tvangstrøye, hvis den først skal være en trøye måtte det vært en helsetrøye: Vi vet stadig mer om hvor bra det er for barn å ta del i det viktige tilbudet barnehagen gir.

330

Det som særlig avgjør kvaliteten på barnehagetilbudet, er om det er nok voksne der, med rett kompetanse og evne til omsorg.

Jeg hadde tenkt at vi skulle vedta på dette landsmøtet at vi ønsker oss en nasjonal bemanningsnorm for barnehagene. Det blir ikke nødvendig. Jeg håper
335 landsmøtet kan tilgi oss at SV-politikk gjennomføres, før landsmøtet en gang rekker å vedta den. SV har fått gjennomslag for en nasjonal bemanningsnorm!

340 Kjære landsmøte, det er behov for en ny barnehagereform i norsk politikk.
Mens barnehagereformen 1 vil bli husket for flere plasser og lavere pris, vil
Barnehagereformen 2 bli husket som et kvalitetsløft.

Hvis vi får velgerne med oss vil vi satse på følgende fem tiltak for en bedre
345 barnehage:

For det første: Klare kompetansekrav. Vårt mål er at minst halvparten av de
ansatte i barnehagene skal ha pedagogisk kompetanse.

350 For det andre: En betydelig økning av mulighetene for etter- og
videreutdanning for de ansatte i barnehagene

For det tredje: En utvidelse av ordningen med gratis kjernetid

355 For det fjerde: Forsvare maksprisen, og sikre familier med dårlig råd gratis
barnehageplass eller reduserte priser

For det femte: Trappe opp til minimum to barnehageopptak i året.

360 Det er en reform som vil gi en enda bedre hverdag for småbarn og
småbarnsforeldre. Den er ikke gratis, men igjen må vi spørre oss:

Skal vi bruke de store pengene på de rike menneskene, eller de store pengene på
de små menneskene? De små menneskene som kanskje ikke har stor formue,
365 men som ER vår formue.

For det er jo ikke olje Norge skal leve av i fremtiden. Det er kunnskap. Vår
politikk for forskning og innovasjon, for skole og livslang læring, skal Inga
Marte presentere i morgen.

370 Over 70 prosent av Norges nasjonalformue er "menneskelige ressurser". Altså
barna i barnehagen. Det er deres hoder og hender, deres kunnskap, som kan
sørge for at Norge blir et enda bedre sted å bo om tjue eller femti år.

375 Å bruke de store pengene på de små menneskene er å ruste Norge for fremtiden.

Noen barn har kjempet hardt for å få bli en del av den norske framtiden.

380

I 2005 feiret Stortinget hundreårsjubileet for unionsoppløsningen med en stor festkonsert i Konserthuset i Oslo. Hver stortingsrepresentant fikk invitere med seg en borger fra sitt fylke, som vi ville gjøre stas på. Fra Hordaland valgte jeg en ung jente som heter Sejdefa. Jeg kjenner ingen andre som så sterkt har ønsket å
385 være norsk enn Sejdefa og de andre ungdommene som lagde den første aksjonsgruppen av og for asylbarn jeg vet om i hele verden - SoHo, het den - Se oss, hør oss!

Vi ser, og vi hører. SV har kjempet asylbarnas sak i mer enn ti år.

390

Noen ganger må vi som folkevalgte tørre å sette mennesker foran systemer. Det må særlig gjelde for barn. År er evigheter i barns liv, og barn som har blitt norske må få lov til å forbli norske.

395 Nathan heter en liten bergenser. Han skal nå få lov til å forbli bergenser. Mange andre venter fortsatt. SV lover at vi skal fortsette å være vaktbikkjer for hensynet til de minste og mest sårbare menneskene i norsk asyl- og innvandringspolitikk.

En meningsmåling viste nylig at 49 prosent av de spurte ville ha en rausere politikk overfor asylbarna. Mange støtter oss i vårt arbeid for en rausere praksis. AUFs leder Eskil Pedersen sier det slik: - Jeg tror mange er enige om at vi har hatt litt for mye fokus på streng og litt for lite fokus på rettferdig.

400

SV går til valg på en politikk for barn, som har mindre fokus på streng og mer på
405 rettferdig. De som er enig i det, er velkommen til å støtte oss.

De som flykter hit til Norge, de flykter fra noe. Ikke nødvendigvis fra sult, krig eller tortur, men fra en framtid uten håp.

410 Ingen innvandringsregulerende tiltak ser ut til å kunne hindre at desperate nordafrikanere risikerer livet på en overfylt båttur over Middelhavet, eller at unge menn fra Midt-Østen reiser gjennom Europa på jakt etter en framtid for seg og sin familie.

415 Det kan bare en politikk for fred, fordeling og utvikling.

I sin andre innsettelsestale sa USAs president Barack Obama at et tiår med krig går mot slutten. La oss håpe han får rett i det. For et tiår med krig mot terror har ikke skapt en bedre verden.

Nå går det mot avslutning av Norges militære bidrag i Afghanistan. Det burde skjedd for lenge siden. Etter Afghanistan ser kanskje flere enn før at fred og utvikling sjelden kan skapes av utenlandske soldater. At det verden trenger er et sterkere FN, ikke NATO som verdenspoliti. I januar i år advarte Snorre Valen, vår utenrikspolitiske talsmann, om at situasjonen i Mali kunne utvikle seg til å bli et nytt Afghanistan. I februar ble det avgjort at Norge ikke sender styrker til EU-operasjonen i Mali. Det var en klok beslutning.

Fundamentalister kan sjelden overbevises om at de tar feil, men vi kan bidra til å utvikle en verden hvor det blir vanskeligere å så hat. Det handler om å skape utvikling der det i dag er stagnasjon. Det handler om å skape fungerende stater der det i dag er vanstyre og korrupsjon. Det handler om å skape demokratisk deltakelse der det i dag er autoritære regimer som undertrykker egne folk. Og det handler om å fordele der det i dag er håpløs urettferdighet.

Det er derfor SV og Heikki Holmås, bringer fordelingspolitikken inn i utviklingspolitikken.

For utviklingspolitikk handler ikke bare om penger - det handler om fordeling av makt og ressurser, om likestilling og om en politikk som sørger for at fattige land kan få beskytte oppbyggingen av eget næringsliv og egne arbeidsplasser.

Tall fra Verdensbanken viser at økonomisk vekst i land med store forskjeller nesten ikke reduserer fattigdom. Det gjør derimot vekst i land med stor likhet.

Ute som hjemme vet vi at vi må skape for å dele. Men vi må faktisk også dele for å skape.

Det er som Gandhi en gang sa: Verden har nok rikdom til å dekke alles behov, men ikke alles grådighet.

Jeg går forbi informasjonskontoret for utenlandske arbeidere i Oslo nesten daglig. Utenfor går praten på fremmede språk. Men de siste årene så har jeg hørt

mer og mer spansk.

Nye tall viser at 55 prosent av Spanias unge står uten arbeid.

460 Tidligere har det spanske Røde Kors hjulpet folk i u-land. I høst besluttet Røde Kors i Spania å iverksette et storstilt hjelpeprogram for egne innbyggere som lider nød under den økonomiske krisen. Stadig flere spanske familier trenger hjelp fra suppekjøkken og matstasjoner.

465 Europa er i dyp krise.

I økonomisk krise, forårsaket av år på år på år med EUs markedsliberale høyrepolitikk. Men også i demokratisk krise, fordi millioner av vanlige europeere mister troen på at politikk kan gi forandring.

470

Norge er ikke en øy i Europa. Det er ingen grunn til å tro at ikke den økonomiske og politiske krisen i EU vil påvirke framtiden også her. De som jobber i norske eksportbedrifter merker det allerede.

475 Det kommer til å bli veldig viktig å sørge for at de som styrer norsk økonomi, gjør det på en måte som sørger for lavest mulig arbeidsløshet og fortsatt gode velferdsordninger for folk flest. Akkurat som Europa trenger en sosialistisk økonomisk politikk for arbeid, velferd og fordeling, vil Norge trenge det.

480 I Norge har vi frihet til å gå en annen vei enn den som har skapt krise i andre land.

Det største hinderet for en selvstendig norsk politikk for arbeid, velferd og fordeling -bortsett fra Høyre og Frp selvsagt - er EØS-avtalen.

485

Det er ingen hemmelighet at vi i SV arbeider for å skape flertall i befolkningen for å erstatte EØS med en bedre avtale for Norge. Skal vi lykkes med det, må vi vinne over folk med våre argumenter, litt etter litt.

490 Og debatten om EØS har endret seg. For fire år siden ble det sagt at å legge ned veto ville ødelegge EØS-avtalen. Nå har Norge lagt ned veto - og verden står, EU står, Norge står og posten går.

495 Denne nye friheten skal vi bruke til å verne rettighetene i arbeidslivet og
velferdsordningene i samfunnet vårt.

Nå truer EUs jernbanedirektiv med å pålegge oss konkurranseutsetting av norsk
jernbane. Vi vet at resultatet av det i andre land har vært dårligere tilbud til
500 passasjerene, og dårligere betingelser for jernbanearbeiderne. Vi vet at
høyresiden vil privatisere og konkurranseutsette jernbanen hvis de vinner valget.

Det har vi tenkt å hindre dem i. Og når vi har vunnet det valget skal vi jammen
505 ikke ta imot den samme politikken i abonnement fra EU. Da sier vi nei til
Brussel også.

Det er lenger til Brüssel enn til Oslo. Den relativt beskjedne (nå ser jeg på
Finnmarksbenken) avstanden mellom velgere og politikere, og mellom folk, er
510 noe av det viktigste å ta vare på i det norske samfunnet.

Noen ville kanskje sagt at det var typisk norsk. Jeg er ikke så sikker på det. Det
jeg er aller mest glad i med Norge er folkestyre, likestilling, små forskjeller, høy
grad av tillit. Er sånt evige og uforanderlige deler av norsk kultur?

515 - Norsk kultur er summen av alt du feirer på 17. mai, sa Christian Tybring-
Gjedde i kulturdebatten i vinter.

Men hva var egentlig typisk norsk den gangen riksforsamlingen på Eidsvoll 17.
520 mai 1814 ble enige om vår grunnlov?

Jeg er sikker på at det fantes likhetstrekk med dagens Norge. Antagelig var ikke
nordmenn i 1814 Europas mest utadvendte folk da heller. Mange likte
pinnekjøtt. Men mye var annerledes.

525 17. mai 1814 var kvinner systematisk undertrykt, barn bortimot rettsløse og de
sosiale forskjellene i Norge brutale.

Det ryktes at Norges første innvandrere var en afrikansk gutt som ble brukt som
530 tjener på Eidsvoll i 1814. Han sto og sov inne i et skap og kom ut bare når
fedrelandets kjemper skulle ha en konjakk til.

Ideen om Norge som et likestilt land med små sosiale forskjeller er ikke resultat
535 av en bestemt og konstant kultur. Små forskjeller kommer ikke av seg selv. Det
gjør heller ikke like muligheter for menn og kvinner. At lesbiske og homofile
nordmenn nå får gifte seg er ingen selvfølge. Nordmenn er ikke født med
likestilling på beina.

540 Norsk kultur er i endring hele tiden.

Det flerkulturelle samfunnet kan ikke innebære at den endringen stopper opp.
Respekt for mangfold skal ikke bety at vi lukker oss inne i det vi oppfatter som
våre respektive kulturer og så lar være å utfordre hverandre i misforstått respekt
545

Vi vil ha én norsk nasjon. I den skal det ikke spille noen rolle om du har røttene
dine i Gudbrandsdalen eller i Karachi, det er plass til deg om du er villig til å
delta i og bidra til det norske fellesskapet.

550 I SV vet vi hvilke verdier vi vil skal prege det nye Norge. Det er frihet og
likeverd. Vår kamp for likestilling må gjelde alle kvinner. Vår kamp for barns
rettigheter og mot vold i barneoppdragelsen gjelder alle barn. Vi krever at alle
anerkjenner homofile og lesbisk rett til å leve ut sin kjærlighet. Vi forventer at
alle respekterer retten til å si det man vil, også til å fornærme religioner. Og vi
555 godtar aldri at noen har rett til å undertrykke andre bare fordi de henviser til en
Gud eller en hellig bok. Vi stiller nøyaktig de samme krav til alle innbyggere i
dette landet.

Våre verdier kommer ikke med kulturrabatt. Derfor er SV et konsekvent og
560 konkret parti i verdikampen.

Når konservative muslimer inviterer predikanter som sier at kvinner ikke bør
arbeide eller at utroskap burde straffes med steining, får de beinhard kritikk av
oss, slik Islam Net fikk i vinter. Men jeg har også vært på Levende Ords
565 sommerstevne og talte dem midt imot etter at Enevald Flåten hadde
sammenlignet homofile med griser. Jeg fikk lite annet enn en bønn for min
fortapte sjel.

Når Inga Marte nylig ble sitert i lederartikkelen til New York Times, var det
570 fordi hun tok et oppgjør med både katolske og muslimske land, og deres
motstand mot kvinners rettigheter. Inga Martes klare budskap til FNs

medlemsland var: "Vold mot kvinner må ses på som et
menneskerettighetsspørsmål, og det har ingenting med kultur eller religion å
gjøre". SV har advart i skarpe ordelag mot ekstreme islamister som dyrker vold
og diktatur, som når de hyllet Osama Bin Laden utenfor den amerikanske
ambassaden i høst.

Men like før jul var vi også mange, mange SVere i motdemonstrasjon da
Norwegian Defence League, disse som er så patriotiske at de må ha et utenlands
navn på organisasjonen sin, skulle fortelle oss som bor på Oslos østkant at våre
muslimske naboer ikke var velkomne i Norge. Vi ga dem grei beskjed: det er
ingen plass til rasister i våre gater.

Men veit dere hvem jeg savnet på den demonstrasjonen? Jeg savnet Siv Jensen.
Det er påfallende hvor høye og mørke Frp er i sin fordømmelse av konservative
muslimer, og hvor lave og lyse de er i oppgjøret med andres fordommer. For
hvis det er typisk norsk å være opptatt av likestilling, små forskjeller og
nøysomhet, da er Frp en usedvanlig dårlig representant for norsk kultur.

Den store verdikampen, folkens, står ikke mellom et etnisk norsk «vi» og et
innvandret «dem». Den står mellom de i det norske samfunnet som arbeider
for frihet og likeverd, og de konservative kreftene. Den står mellom dem som
arbeider for større likhet i levekår, og dem som dyrker ulikheten. Og den står
mellom dem som vil sette klimapolitikken først i solidaritet med de som
kommer etter oss, og dem som heller vil prioritere hemningsløs forbruksfest i
dag. I alle disse debattene står SV og Frp på hver sin fløy.

Valget i høst handler om det er Frp eller SV sine verdier og ideer som skal få
gjennomslag i norsk politikk. Om det er Frp eller SV som skal ha en hånd på
rattet. Derfor skal vi utfordre Frp til debatt om alle viktige spørsmål, herfra og
fram til valget, for å få fram forskjellene i norsk politikk.

«En kamp om verdier», var tittelen på talen Siv Jensen holdt for
«verdikonferansen» Oslo Symposium, et politisk vekkellesmøte for
kristenkonservative krefter i Norge. Hvordan hadde Siv Jensen og Frp møtt en
konferanse av muslimer med tilsvarende gammeldagse holdninger? Mens vi er
konkrete og konsekvente i verdipolitikken er Frp generaliserende og
inkonsekvente.

De er for likestilling i innvandermiljøer, men stritter imot norske kvinners likestillingskamp. Er mot konservativ islam, men frir til konservative kristne. Advarer mot ekstreme islamister, men tier når høyreekstremister demonstrerer.
615 Krever at innvandrere skal slutte å kritisere homofile, men lar være å stille samme krav til seg selv.

I kampen for likestilling og lesbiske og homofiles rettigheter, står Frp og SV på hver sin side i norsk politikk.

620

I miljøpolitikken er vi på hver vår planet.

På vår planet truer menneskeskapte klimaendringer med å gjøre uopprettelig skade.

625

På Frps planet er det kosmisk stråling og massiv tvil.

I 1989 sa Erik Solheim at "hver gang jeg ser en FrPer i en miljødebatt får jeg samme følelsen som når jeg ser et skip inni en flaske. Hvordan i all verden kom du inn her?" Nesten 25 år senere har FrP enda ikke kommet seg ut av flasken, og hvis man la øret mot flaskeåpningen kunne man for ikke lenge siden høre Per Willy Amundsen uttale at «for mange sosialister tror jeg rett og slett at CO2 har erstattet Karl Marx.»

635 Noen synes sikkert det vil være pinlig eller flaut hvis Norge skulle få en samferdselsminister eller utenriksminister som er overbevist klimaskeptiker, og skal representere det norske folk med et syn han står nærmest alene om i den vestlige verden i dag. Men det er ikke flaut, det er farlig. Akkurat når vi trenger all den handlekraften vi kan få i klimasaken, kan vi i stedet få et parti i regjering
640 som ikke engang tror på problemet.

La oss sørge for at klimafornektene aldri får plass i noen norsk regjering!

Og la oss sørge for at Frp aldri får gjennomføre sin økonomiske politikk, som vil
645 øke forskjellene i Norge og bygge ned den norske velferdsmodellen.

Nylig sa Siv Jensen til Aftenposten at vi ikke trenger å utjevne forskjeller fordi "folk er forskjellige, de har ulike inntekter og ulik bakgrunn og det er en ærlig sak". Det er nok derfor Frp i sitt alternative statsbudsjett har penger til alt, men

likevel vil kutte 575 millioner kroner i støtte til enslige forsørgere.

FrP har det samme forholdet til fordelingsspørsmål som til klimaspørsmål:

655 De tror ikke på menneskeskapte forskjeller, derfor har de heller ikke tenkt å gjøre noe med det.

Det er ikke en mer moderat høyreside vi står overfor i dette valget. Det er en radikalisert høyreside. Høyre har fornyet sin retorikk, men ikke sin politikk, den
660 handler fortsatt om forskjeller og privatisering. Og Frp skal i regjering for første gang.

Jeg vil gjerne sitere en motstander som har spissformuleringens gave:

665 "Jeg er fristet til å si at Høyre og Frp alene vil bringe ut det verste i hverandre."

Skrev Torbjørn Røe Isaksen i tidsskriftet Samtiden i 2007. Og jeg leser videre,

"Et slikt alternativ risikerer å bli uliberal i innvandringspolitikken ved å
670 stramme kraftig inn i antallet mennesker som skal få komme til verdens rikeste land. I forhold til personvern og rettigheter vil batong-fløyen i Høyre hente styrke fra Frps jag for flere fullmakter til politiet. I miljøpolitikken vil industrien alltid vinne på bekostning av miljøet. I internasjonal politikk vil veien gå mot mer handel, men ikke mot en økning i bistand som virkelig hjelper verdens
675 fattige. Alternativet vil bli for statsvennlig på bekostning av det lokale selvstyret, og for teknokratisk i spørsmål om bioteknologi og etikk. For å nevne noe".

Frp kommer til å få gjennomslag i en blå regjering.

680 Det vet vi alt om. Vi har i åtte år vært parti nummer to i en regjeringskoalisjon. Med lavere oppslutning enn Frp har vi preget det norske samfunnet i sak etter sak. Frank Rossavik oppsummerte det slik i sin bok om SV: "SV har preget den rødgrønne regjeringen mer enn noe annet mindre parti har preget en tidligere norsk samarbeidsregjering".

685

Enkelte i Frp snakker nå om at de ikke vil lide samme skjebne som SV. Det er en frykt jeg deler. Det ville være en katastrofe om Frp skulle dele skjebne med SV. Om de skulle få sitte i åtte år og få påvirke alle viktige beslutninger i norsk

690 politikk, være del av alle kompromisser og i rimelig stort omfang få gjennomslag
for forslag de tidligere har stått alene om.

Det er derfor det aller viktigste valget 9. september er om det er vi eller dem som
skal ha en hånd på rattet i styringen av Norge.

695

Denne valgkampen avgjør om vi får fortsette vårt arbeid for miljø, fordeling,
kunnskap og likestilling, eller om Høyre og Frp skal få oppfylle drømmene til
Norges rikeste menn.

700 Derfor hadde vi tidenes tidligste valgkampstart i oktober. Vi overrasket folk
med kaffe og gode argumenter for å stemme SV på kjølige høstmorgener. I april
skal hele partiet ta et nytt krafttak med store samlinger i hele landet og
halvannen ukes kampanje med hundrevis av arrangementer fram til 1.mai.

705 De siste månedene har jeg reist rundt i SV-Norge, på lokallagstreff og
fylkesårsmøter opp og ned langs kysten, i bygd og by. Jeg har våget påstanden at
det vi er i gang med er den viktigste valgkampen i SVs historie. Jeg har bedt
partiveteraner ta replikk på meg hvis noen kan komme på en viktigere. Ingen
har gjort det.

710

I mange av sakene jeg har snakket om i dag taler vi på vegne av veldig mange.
Tusener, titusener, hundretusener står bak oss i kampen for Lofoten, Vesterålen
og Senja, i solidariteten med asylbarna, i kravet om at Norge ikke skal styres fra
Brussel, i troen på at den beste skolen og det beste helsevesenet er det vi skaper i
715 fellesskap, i verdikampen mot mørkemenn av alle slag.

Hvem er SV til for? Vi er til for fiskeren i Lofoten, for læreren som skaper de
viktigste verdiene for framtiden, for hjelpepleieren som tar de tyngste takene i
velferdsstaten, for besteforeldrene som bekymrer seg for hva slags verden de
720 overlater barnebarna, for barnevernsbarnet som led uten at noen andre hørte
eller så, for hun som ikke får jobb fordi hun har et utenlandsk navn, for han
som ikke får fortelle åpent om hvem han elsker og hvem han er.

SV er til for alle oss som tror på solidariteten, som bærer på den trassige
725 drømmen som for mer enn 50 år siden la grunnlag for dette partiet - at det et
sted der framme må finnes en verden med nok til alle, uten krig og
undertrykking, hvor frihet og makt er noe vi deler og der menneskeheten har

730 sluttet fred med jorden vi bor på og erstattet hemningsløs plyndring med skånsom utvikling.

Noen ganger forbauser det meg hvor sterke følelser SV kan vekke. Hos landets rikeste, hos dem som synes likestillingen har gått for langt, hos dem som mener det er for mange muslimer her i landet. De kristenkonserverne ber om
735 regjeringsskifte. Noen av Norges aller rikeste menn har større tro på penger enn bønn, og deler av sin formue til Høyre og Frp.

Det har gått så langt at enkelte i min vakre hjemby, hvor vi for tiden er velsignet med bokstavkombinasjonen SV på registreringsskiltene på bilene, drar til
740 Bærum for å få registrert bilen sin i stedet. De kan ikke utstå at vi har makt.

Det er fordi de som har privilegier alltid frykter forandring. Og vi står for forandring, og vi leverer forandring.

745 Jeg lover dere ingen tall for vår oppslutning niende september. Men jeg lover dere en SV-valgkamp med større innsats, hardere jobbing og mer engasjement enn noen gang før. Vi skal slåss for hver stemme, vi skal kjempe for hvert mandat, og vi skal stå på hver måned, hver uke, hver dag, hver time fram til valglokalene stenger niende september.

750 Jeg har sett SVere over hele landet knytte nevene i fandenivoldskt mot før, når andre har dømt oss nord og ned.

Og jeg ser dere nå, med ny optimisme. La oss bruke denne sjansen, sammen med
755 alle dem som tror på et rødere og grønnere Norge.

La oss samarbeide med alle gode krefter - med miljøbevegelse, fagbevegelse, kvinnebevegelse, freds- og solidaritetsbevegelse. Vi inviterer alle som tror på miljø og rettferdighet. Vi inviterer alle dem som vil styrke solidariteten i det
760 norske samfunnet.

Til å gjøre en forskjell. Til å stå opp for det Norge vi tror på og drømmer om. Til å gripe framtiden, og forme den.

765 Slik vant vi for første gang i 2005. Slik vant vi for andre gang i 2009.

Kjære landsmøte:

770 Alle gode ting er tre. La oss vinne dette valget!

Takk for meg.

775 **Kilde**
www.sv.no

Emner
Bistand, Innvandring, Klima, Landsmøtetale, Likestilling, Miljø, Partipolitikk, SV

URI
780 <https://www.virksommeord.no/tale/vi-er-i-gang-med-den-viktigste-valgkampen-i-svs-historie>

785

790

795

800

805